

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของการวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 20 กลุ่มเกษตรกรชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการประเมินศักยภาพก่อนการพัฒนากลุ่ม โดยอาศัยวิธีการ SWOT Analysis มีรายละเอียดดังตารางที่ 6.1-6.4

ตารางที่ 6.1 ประเด็นศักยภาพด้านจุดแข็งของกลุ่มเกษตรกร

ลำดับ	ประเด็นจุดแข็ง	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
1	กลุ่มเกษตรกรมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจ	12 กลุ่มเกษตรกร	21.82
2	สินค้าของกลุ่มเกษตรกรมีคุณภาพและมีตลาดรองรับ (ลูกค้าประจำ)	11 กลุ่มเกษตรกร	20.00
3	สินค้าได้รับการรับรองมาตรฐานขั้นปลอดภัย และมีคุณภาพสูง	9 กลุ่มเกษตรกร	16.36
4	กลุ่มมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต ด้านการตลาด การแปรรูป การจัดการบัญชี การเก็บเกี่ยวผลผลิต และการประชาสัมพันธ์	7 กลุ่มเกษตรกร	12.73
5	กลุ่มมีการใช้เทคโนโลยีในการตลาด และการบริหารจัดการของกลุ่ม	7 กลุ่มเกษตรกร	12.73

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 6.1 ประเด็นศักยภาพด้านจุดแข็งของกลุ่มเกษตรกร (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็นจุดแข็ง	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
6	ผู้นำกลุ่มและสมาชิกเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร	5 กลุ่มเกษตรกร	9.09
7	การทำเกษตรในระบบอินทรีย์แบบครบวงจร	2 กลุ่มเกษตรกร	3.64
8	ระบบการจัดการฟาร์มที่ดี และสะอาด	1 กลุ่มเกษตรกร	1.82
9	กลุ่มมีการจัดการขั้นตอนในการผลิตสินค้าเกษตรที่ครบวงจร	1 กลุ่มเกษตรกร	1.82
รวม			100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.1 แสดงให้เห็นประเด็นศักยภาพด้านจุดแข็งของกลุ่มเกษตรกรพบว่า ประเด็นจุดแข็งที่สำคัญที่สุดของกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 20 กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรที่มีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้สนใจ มีจำนวน 12 กลุ่ม (ร้อยละ 21.82) รองลงมา คือ สินค้าของกลุ่มเกษตรกรมีคุณภาพและมีตลาดรองรับ (ลูกค้าประจำ) มีจำนวน 11 กลุ่ม (ร้อยละ 20.00) สินค้าได้รับการรับรองมาตรฐานขั้นปลอดภัย และมีคุณภาพสูง มีจำนวน 9 กลุ่ม (ร้อยละ 16.36) กลุ่มมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต ด้านการตลาด การแปรรูป การจัดการบัญชี การเก็บเกี่ยวผลผลิต และการประชาสัมพันธ์และกลุ่มมีการใช้เทคโนโลยีในการตลาด และการบริหารจัดการของกลุ่ม มีจำนวน 7 กลุ่ม (ร้อยละ 12.73) ผู้นำกลุ่มและสมาชิกเกษตรกรมีความเข้มแข็ง และมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร มีจำนวน 5 กลุ่ม (ร้อยละ 9.09) การทำเกษตรในระบบอินทรีย์แบบครบวงจร มีจำนวน 2 กลุ่ม (ร้อยละ 3.64) สุดท้ายคือ ระบบการจัดการฟาร์มที่ดี และสะอาดและกลุ่มมีการจัดการขั้นตอนในการผลิตสินค้าเกษตรที่ครบวงจร มีจำนวน 1 กลุ่ม (ร้อยละ 1.82)

ตารางที่ 6.2 ประเด็นศักยภาพด้านโอกาสของกลุ่มเกษตรกร

ลำดับ	ประเด็นโอกาส	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
1	กลุ่มเกษตรกรมีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือทั้งด้านความรู้และเงินทุน	14 กลุ่มเกษตรกร	42.42
2	สินค้าเกษตรมีความต้องการระดับประเทศ ทั้งในกลุ่มลูกค้ารายใหญ่และรายย่อย	12 กลุ่มเกษตรกร	36.36
3	สินค้าเกษตรของกลุ่มมีตลาดรองรับที่หลากหลาย	5 กลุ่มเกษตรกร	15.15
4	พื้นที่ทำการเกษตรเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชและมีปริมาณน้ำเพียงพอ	2 กลุ่มเกษตรกร	6.06
รวม			100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.2 แสดงประเด็นศักยภาพด้านโอกาสของกลุ่มเกษตรกร พบว่าประเด็นโอกาสที่สำคัญที่สุดของกลุ่มเกษตรกรจากทั้งหมด 20 กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรมีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือทั้งด้านความรู้และเงินทุน มีจำนวน 14 กลุ่ม (ร้อยละ 42.42) รองลงมา คือ สินค้าเกษตรมีความต้องการระดับประเทศ ทั้งในกลุ่มลูกค้ารายใหญ่และรายย่อย มีจำนวน 12 กลุ่ม (ร้อยละ 36.36) และพื้นที่ทำการเกษตรเหมาะแก่การเพาะปลูกพืช สินค้าเกษตรของกลุ่มมีตลาดรองรับที่หลากหลาย มีจำนวน 5 กลุ่ม (ร้อยละ 15.15) และสุดท้ายคือ พื้นที่ทำการเกษตรเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชและมีปริมาณน้ำเพียงพอ มีจำนวน 2 กลุ่ม (ร้อยละ 6.06)

ตารางที่ 6.3 ประเด็นจุดอ่อนของกลุ่มเกษตรกร

ลำดับ	ประเด็นจุดอ่อน	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
1	เกษตรกรยังขาดความสามารถในการผลิตสินค้าให้ได้ปริมาณที่มาก และยังขาดความสามารถในการควบคุมปริมาณ คุณภาพผลผลิตในแต่ละรอบการผลิต	8 กลุ่มเกษตรกร	38.10
2	กลุ่มเกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองราคาพ่อค้าคนกลางน้อย	6 กลุ่มเกษตรกร	28.57

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 6.3 ประเด็นจุดอ่อนของกลุ่มเกษตรกร (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็นจุดอ่อน	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
3	ความสามารถของเกษตรกรในการจัดการฟาร์มอย่างมีระบบยังมีไม่มาก	3 กลุ่มเกษตรกร	14.29
4	การแข่งขันของสินค้าเกษตรค่อนข้างสูงแต่เป็นในลักษณะที่เป็นเครือข่ายกัน	2 กลุ่มเกษตรกร	9.52
5	พื้นที่ทำการเกษตรมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอ	1 กลุ่มเกษตรกร	4.76
6	เกษตรกรขาดการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ	1 กลุ่มเกษตรกร	4.76
รวม			100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.3 แสดงประเด็นจุดอ่อนของกลุ่มเกษตรกร พบว่า ประเด็นจุดอ่อนที่สำคัญที่สุดของกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 20 กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ เกษตรกรยังขาดความสามารถในการผลิตสินค้าให้ได้ปริมาณที่มาก และยังขาดความสามารถในการควบคุมปริมาณ คุณภาพผลผลิตในแต่ละรอบการผลิต มีจำนวน 8 กลุ่ม (ร้อยละ 38.10) รองลงมา คือ กลุ่มเกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองราคาพ่อค้าคนกลางน้อย มีจำนวน 6 กลุ่ม (ร้อยละ 28.57) ความสามารถของเกษตรกรในการจัดการฟาร์มอย่างมีระบบยังมีไม่มาก มีจำนวน 3 กลุ่ม (ร้อยละ 14.29) การแข่งขันของสินค้าเกษตรค่อนข้างสูงแต่เป็นในลักษณะที่เป็นเครือข่ายกัน มีจำนวน 2 กลุ่ม (ร้อยละ 9.52) สุดท้ายคือพื้นที่ทำการเกษตรมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอและเกษตรกรขาดการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีจำนวน 1 กลุ่ม (ร้อยละ 4.76)

ตารางที่ 6.4 ประเด็นอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกร

ลำดับ	ประเด็นอุปสรรค	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
1	ตลาดสินค้าเกษตรไม่มีความหลากหลาย	12 กลุ่มเกษตรกร	50.00
2	การแข่งขันของสินค้าเกษตรในตลาดสูง ทั้งด้านราคาและปริมาณ	8 กลุ่มเกษตรกร	33.33
3	พ่อค้าคนกลางมีอิทธิพลต่อราคาสูง	1 กลุ่มเกษตรกร	4.17
4	การขาดแคลนแรงงานในการผลิต	1 กลุ่มเกษตรกร	4.17
5	ปริมาณน้ำในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ	1 กลุ่มเกษตรกร	4.17

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 6.4 ประเด็นอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกร (ต่อ)

ลำดับ	ประเด็นอุปสรรค	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ
6	ปริมาณและคุณภาพสินค้าเกษตรขึ้นอยู่กับสภาพอากาศซึ่งไม่สามารถควบคุมได้	1 กลุ่มเกษตรกร	4.17
รวม			100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.4 แสดงประเด็นอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกร พบว่า ประเด็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุดของกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 20 กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ ตลาดสินค้าเกษตรไม่มีความหลากหลาย มีจำนวน 12 กลุ่ม (ร้อยละ 50.00) รองลงมา คือ การแข่งขันของสินค้าเกษตรในตลาดสูง ทั้งด้านราคาและปริมาณ มีจำนวน 8 กลุ่ม (ร้อยละ 33.33) สุดท้ายคือ พ่อค้าคนกลางมีอิทธิพลต่อราคาสูง การขาดแคลนแรงงานในการผลิต ปริมาณน้ำในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ อีกทั้งปริมาณและคุณภาพสินค้าเกษตรขึ้นอยู่กับสภาพอากาศซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ มีจำนวน 1 กลุ่มเกษตรกร (ร้อยละ 4.17)

6.1.2 มูลค่าเพิ่มของโครงการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรทั้ง 20 กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ พบจุดอ่อนที่สำคัญ คือ 1) เกษตรกรยังขาดความสามารถในการผลิตสินค้าให้ได้ปริมาณที่มาก และยังขาดความสามารถในการควบคุมปริมาณ คุณภาพผลผลิตในแต่ละรอบการผลิต 2) ความสามารถของเกษตรกรในการจัดการฟาร์มยังมีระบบยังไม่มาก 3) พื้นที่ทำการเกษตรมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอ 4) กลุ่มเกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองราคาพ่อค้าคนกลางน้อย 5) เกษตรกรขาดการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ และ 6) การแข่งขันของสินค้าเกษตรค่อนข้างสูงแต่เป็นในลักษณะที่เป็นเครือข่ายกัน ดังนั้นนักวิจัยจึงได้เพิ่มศักยภาพของกลุ่มผ่านกิจกรรมทั้ง 3 โครงการ คือ การอบรม “แนวปฏิบัติมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย” การอบรม “บรรจุภัณฑ์และการพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตร” ในประเด็น เรื่อง เทคโนโลยีการบรรจุสำหรับสินค้าเกษตรและบรรจุภัณฑ์กับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และการอบรม “แนวทางการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันเพื่อการบริหารจัดการฟาร์มและการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน” แล้วพบว่ากลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมการอบรมมีผลการประเมินศักยภาพเพิ่มขึ้น สามารถวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของโครงการได้ดังนี้

1) “แนวปฏิบัติมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย” มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

(1) การวิเคราะห์คุณภาพสินค้าเกษตรทางกายภาพ สามารถเพิ่มความรู้จากระดับมาก (คะแนน 4.28, S.D. = 0.81) ผู้ระดับมาก (คะแนน 4.44, S.D. = 0.74) คิดเป็นร้อยละ 3.20 (2) การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน สามารถเพิ่มความรู้จากระดับปานกลาง (คะแนน 3.05, S.D. = 0.98) ผู้ระดับมาก (คะแนน 3.81, S.D. = 0.87) คิดเป็นร้อยละ 15.20 รวมเฉลี่ยแล้วมีระดับเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.20

2) “บรรจุภัณฑ์และการพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตร” ในประเด็น เทคโนโลยีการบรรจุสำหรับสินค้าเกษตรและเรื่อง บรรจุภัณฑ์กับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ในการวิเคราะห์คุณภาพสินค้าเกษตรทางกายภาพ สามารถเพิ่มความรู้ให้กับเกษตรกรจากระดับมาก (คะแนน 4.27, S.D. = 0.75) ผู้ระดับมาก (คะแนน 4.45, S.D. = 0.64) คิดเป็นร้อยละ 3.60 และการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการทำบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน สามารถเพิ่มความรู้ให้กับเกษตรกรจากระดับปานกลาง (คะแนน 3.04, S.D. = 0.98) ผู้ระดับมาก (คะแนน 3.77, S.D. = 0.79) คิดเป็นร้อยละ 14.60 รวมเฉลี่ยแล้วมีระดับเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.10

3) “แนวทางการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันเพื่อการบริหารจัดการฟาร์มและการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน” คือ การวิเคราะห์ประเด็นความสำคัญเรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชนและการใช้แอปพลิเคชันเพื่อการบริหารจัดการฟาร์ม สามารถเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรจากระดับมาก (คะแนน 3.83, S.D. = 0.90) ผู้ระดับมาก (คะแนน 3.99, S.D. = 0.84) คิดเป็นร้อยละ 3.20 และการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชนและการใช้แอปพลิเคชันเพื่อการบริหารจัดการฟาร์ม สามารถเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรจากระดับปานกลาง (คะแนน 2.83, S.D. = 0.94) ผู้ระดับมาก (คะแนน 3.73, S.D. = 0.63) คิดเป็นร้อยละ 18.00 รวมเฉลี่ยแล้วมีระดับเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.60

ทั้ง 3 โครงการสามารถเพิ่มศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9.63

จากข้อมูลการประเมินมูลค่าโครงการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรทั้ง 3 โครงการ ได้ช่วยในการพัฒนาต่อยอดให้กับกลุ่มเกษตรกร ทั้งหมด 20 กลุ่มเกษตรกร ได้ผลลัพธ์ 9 ด้าน มีรายละเอียดดังตารางที่ 6.5

ตารางที่ 6.5 ความสามารถในการพัฒนาต่อยอดของกลุ่มเกษตรกรชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

ด้าน	ความสามารถในการพัฒนาต่อยอด		
	จำนวน (กลุ่มเกษตรกร)	S.D.	ร้อยละ
1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	14	0.47	25.45
2) การพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรของชุมชน	9	0.51	16.36
3) การตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตร	9	0.51	16.36
4) การส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน	6	0.47	10.91
5) การพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัย	5	0.44	9.09
6) การพัฒนากลุ่มธุรกิจเกษตร ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4	0.41	7.27
7) การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์	3	0.37	5.45
8) การต่อยอดภาคการเกษตรของชุมชนให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ	3	0.37	5.45
9) การพัฒนาระบบเศรษฐกิจการเกษตรของชุมชนอย่างสร้างสรรค์	2	0.31	3.64
รวม			100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.5 แสดงความสามารถในการพัฒนาต่อยอดของกลุ่มเกษตรกร พบว่า กลุ่มเกษตรกรมีความสามารถที่จะยกระดับในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรมากที่สุด มีจำนวน 14 กลุ่มเกษตรกร (S.D. = 0.47, ร้อยละ 25.45) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรของชุมชน และด้านการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตร มีจำนวน 9 กลุ่มเกษตรกร (S.D. = 0.51, ร้อยละ 16.36) ต่อมาคือ ด้านการส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน จำนวน 6 กลุ่มเกษตรกร (S.D. = 0.47, ร้อยละ 10.91) ด้านการพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัย จำนวน 5 กลุ่มเกษตรกร (S.D. = 0.44, ร้อยละ 9.09) ด้านการพัฒนากลุ่มธุรกิจเกษตร ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 4 กลุ่มเกษตรกร (S.D. = 0.41, ร้อยละ 7.27) ด้านการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์

และด้านการต่อยอดภาคการเกษตรของชุมชนให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ จำนวน 3 กลุ่มเกษตรกร (S.D. = 0.37, ร้อยละ 5.45) สุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาระบบเศรษฐกิจการเกษตรของชุมชน อย่างสร้างสรรค์ จำนวน 2 กลุ่มเกษตรกร (S.D. = 0.31, ร้อยละ 3.64)

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของการวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” อาศัยแนวคิดกระบวนการวิเคราะห์ SWOT ของนันทยา หุตานวัตร และคณะ (2546) ในการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส จุดอ่อน และอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 20 กลุ่มเกษตรกร ซึ่งการวิจัยพบว่า จุดแข็งของกลุ่มเกษตรกรที่สำคัญ คือ กลุ่มเกษตรกรมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจ ด้านโอกาสที่สำคัญ คือ กลุ่มเกษตรกรมีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือทั้งด้านความรู้และเงินทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานของกาญจนา สุระ (2551) ที่เห็นว่าการเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ทั้งภายในชุมชนและการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก มีผลต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของภาคชนบทและชุมชนเมืองจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างมาก

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรทั้ง 20 กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้จุดอ่อนที่สำคัญของกลุ่มเกษตรกร นักวิจัยจึงได้เพิ่มศักยภาพของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงกมล นูรณสมภพ (2557) ที่กล่าวว่า หนึ่งในกลยุทธ์ใหม่สำหรับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย ได้แก่กลยุทธ์ที่ มุ่งเน้นไปที่การให้ความรู้และการจัดการ นวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ โดยจัดกิจกรรมผ่าน 3 โครงการ คือ 1) การอบรม “แนวปฏิบัติมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย” 2) การอบรม “บรรจุภัณฑ์และการพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตร” ในประเด็น เรื่อง เทคโนโลยีการบรรจุสำหรับสินค้าเกษตรและบรรจุภัณฑ์กับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และ 3) การอบรม “แนวทางการประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันเพื่อการบริหารจัดการฟาร์มและการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน” แล้วพบว่ากลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมการอบรมมีผลการประเมินศักยภาพเพิ่มขึ้น และยังช่วยในการพัฒนาต่อยอดให้แก่กลุ่มเกษตรกร ในทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ร้อยละ 25.45) 2) การพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรของชุมชน (ร้อยละ 16.36) 3) การตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตร (ร้อยละ 16.36) 4) การส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชน (ร้อยละ 10.91) 5) การพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัย (ร้อยละ 9.09) 6) การพัฒนากลุ่มธุรกิจเกษตร ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ร้อยละ 7.27) 7) การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ (ร้อยละ 5.45) 8) การต่อยอดภาคการเกษตรของชุมชนให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ (ร้อยละ 5.45) และ

9) การพัฒนาระบบเศรษฐกิจการเกษตรของชุมชน อย่างสร้างสรรค์ (ร้อยละ 3.64) จะเห็นได้ว่าด้านที่มีการต่อยอดมากที่สุดคือ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สอดคล้องกับงานวิจัยของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556) ธนสิทธิ์ เหล่าประเสริฐ (2558) และข้อมูลจากฐานเศรษฐกิจ (2556) ที่เสนอแนะให้เร่งพัฒนาด้านการเกษตรของไทยสู่ตลาดโลก โดยเฉพาะการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพ สินค้ามีคุณภาพและมาตรฐานที่ดี รวมไปถึงการร่วมงานกับหน่วยงานรัฐบาลเพื่อเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการผลิต เช่นเดียวกับงานของณัฐนัย ใหม่อ่อน (2555) ที่ต้องการเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตสินค้าเกษตรของไทยให้มีมาตรฐานที่สูงตรงตามความต้องการของตลาดในต่างประเทศ อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ศักยภาพผ่าน 3 โครงการดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคล 2 ฝ่าย ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น คือ ฝ่ายภาคบริหารและฝ่ายภาคประชาชน สอดคล้องกับ กาญจนา สุระ (2556)

จากผลการวิจัยที่สรุปได้พบว่า สอดคล้องกับ วีระศักดิ์ สมยานะ (2553) และวีระศักดิ์ สมยานะ (2552) ที่กล่าวว่ากระบวนการจัดการการเรียนรู้ (Learning Management: LM) ในการบูรณาการงานวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มชุมชน (PAR) สามารถสร้างและพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยท้องถิ่นได้ พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ (กลุ่มคนในชุมชน) ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน รวมไปถึงทุกขั้นตอนของการเรียนรู้จะอาศัยการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ปฏิบัติการเรียนรู้ร่วมกันผ่านโครงการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ด้านการสื่อสาร ให้การเรียนรู้เหล่านั้นเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน อีกทั้งยังต้องทำการประเมินการพัฒนาโครงการที่มีผลต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยการวัดมูลค่าเพิ่มจากการจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ ให้บังเกิดเห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ที่ชัดเจนจากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับ วีระศักดิ์ สมยานะ (2551)

6.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของการวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงมูลค่าเพิ่มในการดำเนินงานวิจัย อย่างชัดเจน ผลการวิจัยที่ได้ทำให้นักวิจัยได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานวิจัย โดยการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการพัฒนาศักยภาพในภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ได้กรอบประชาคม

อาเซียน และแนวทางการเตรียมความพร้อมของชุมชน ได้อย่างชัดเจน ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทของท้องถิ่น จะเกิดกระบวนการจัดการในแต่ละพัฒนา ศักยภาพภาคเกษตรของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความร่วมมือจากทุกส่วนอย่าง แท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ควรที่จะศึกษาผลกระทบของประชาคม อาเซียนที่มีต่อกลุ่มเกษตรกรชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ของทุกชุมชนทั้ง 207 ชุมชนใน จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 9 ด้าน หลังจากนั้นทำการคัดเลือกชุมชนที่มีศักยภาพในการแข่งขันประชาคม อาเซียน เพื่อนำมาเป็นตัวแทนของชุมชนในการวางแผนการพัฒนาการเกษตรชุมชน บนพื้นฐาน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดเชียงใหม่ และในระยะต่อไป การวิจัยควรบูรณาการ การทำงานกับชุมชนนอกจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของการขยายผลการวิจัยให้เกิด ประโยชน์ของการนำไปใช้ให้มากขึ้น รวมถึงการวางแผนการพัฒนาสินค้าเกษตร ทั้ง 9 ด้าน ร่วมกับชุมชนในประเทศอาเซียนทั้ง 9 ประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาสินค้าเกษตรอย่างยั่งยืนและ เกิดประโยชน์ร่วมกันมากที่สุด

